

Η διαταγή του Αλέξανδρου Υψηλάντη ήταν σαφής: Καμιά ελληνική κίνηση δεν έπρεπε να γίνει στο παραδουνάβιο μέτωπο πριν από τις 8 Ιουνίου του 1821. Με τον κύριο όγκο των στρατευμάτων του, προχωρούσε προς το Δραγατσάνι, όπου σκόπευε να δώσει μάχη. Προς το Δραγατσάνι κινιόταν και ο Ιερός Λόχος με αρχηγούς τον από τους ιδρυτές της Φιλικής Εταιρείας Αθανάσιο Τσακάλωφ και τον, αδερφό του Αλέξανδρου, Νικόλαο Υψηλάντη. Προς τα εκεί συνέκλινε κι ο Γιωργάκης Ολύμπιος με τον στρατό του. Εκεί είχε ήδη φτάσει ο Βασίλειος Καραβίας (1773 - 1830) με τους καβαλάρηδες.

Ο Καραβίας ήταν έμπειρος αξιωματικός, είχε υπηρετήσει στον ρωσικό στρατό και διοικούσε το ελληνικό ιππικό. Έφτασε πριν απ' όλους, είδε τους Τούρκους οχυρωμένους σ' ένα μοναστήρι και εκτίμησε πως ήταν του χεριού του. Θεώρησε υπερβολική τη διαταγή του Υψηλάντη. Στις 7 Ιουνίου, διέταξε επίθεση.

Με 800 καβαλάρηδες, όρμησε στο μοναστήρι που αντιστεκόταν. Λίγες ώρες αργότερα, 1500 Τούρκοι κατέφταναν ενίσχυση στους πολιορκημένους. Οι Έλληνες βρέθηκαν στη μέση. Οι πιο πολλοί έφυγαν να κρυφτούν στο διπλανό δάσος. Ο Καραβίας έμεινε να πολεμάει με μόνο εξήντα συντρόφους. Πολεμούσε ακόμη, όταν έπειτα από εξαντλητική πορεία έφτασε στην περιοχή ο Ιερός Λόχος που μπήκε στη μάχη με βήμα ταχύ, τραγουδώντας τον ύμνο της Φιλικής Εταιρείας: 375 αξιωματικοί και οπλίτες. Ο αγώνας ήταν άνισος. Ο Καραβίας, με όσους επέζησαν, έφυγε στο δάσος. Οι ιερολοχίτες έμειναν.

Ο αρχηγός των Τούρκων τους φώναξε:

«Παραδοθείτε. Σας εγγυώμαι τη ζωή σας». Του απάντησαν πως οι Έλληνες ποτέ δεν παραδίδονται.

Έπεφταν ο ένας μετά τον άλλον, ένας αξιωματικός, 25 υπαξιωματικοί, 120 στρατιώτες, ώσπου έφτασε ο Γιωργάκης Ολύμπιος κι έσωσε τους υπόλοιπους.

Το κακό είχε γίνει. Το φευγιό των ανδρών του Καραβία μετέδωσε τον πανικό στο στρατό του Υψηλάντη, που έφτασε τελευταίος. Οι περισσότεροι το έσκασαν στα σπίτια τους. Η εκστρατεία διαλύθηκε από μια κουταμάρα. Ξημερώματα 8 Ιουνίου του 1821, ο Αλέξανδρος

Υψηλάντης έγγραφε οργισμένος την τελευταία ημερήσια διαταγή του, μνημείο θαυμασμού και επαίνου για τον Ιερό Λόχο και καταγγελίας για τους ριψάσπιδες. Ο Τσακάλωφ, δίπλα του, έκλαιγε.

Η καθοριστική απόφαση για την ελληνική επανάσταση πάρθηκε σε σύσκεψη στο Κισνόβιο, στις 16 Φεβρουαρίου του 1821: Θα ξεκινούσε από τη Μολδαβία, στις 27 Φεβρουαρίου, Κυριακή της Ορθοδοξίας. Κηρύχτηκε τρεις μέρες νωρίτερα, στις 24 του μήνα.

Στις 21 Φεβρουαρίου, οι Έλληνες είχαν την πρώτη τους «ανεπίσημη» σύγκρουση με τους Τούρκους, τους οποίους εξόντωσαν στο Γαλάτσι της Μολδαβίας. Στις 23 του μήνα, ο Αλέξανδρος Υψηλάντης είχε απευθυνθεί «προς το έθνος της Μολδαβίας» διαβεβαιώνοντάς τους ότι οι Έλληνες θα σταθούν στο πλευρό τους. Στις 24, στο Ιάσιο της Μολδαβίας, δημοσιοποίησε την προκήρυξή του με τίτλο «Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος». Ήταν η προκήρυξη της επανάστασης.

Όμως, αντίθετα με τη Ρούμελη, το Μοριά και τα νησιά, η πορεία της επανάστασης δεν ήταν καθόλου καλή στις παραδουνάβιες περιοχές, απ' όπου είχε ξεκινήσει. Τις πρώτες μέρες του Μαρτίου του 1821, έπειτα από τριήμερη μάχη με 1300 Τούρκους νεκρούς και περίπου 350 Έλληνες, ο Καρπενησιώτης αναγκάζοταν να αποχωρήσει από το Γαλάτσι. Ένα μήνα αργότερα, τα τουρκικά στρατεύματα μπήκαν στη Μικρή Βλαχία και κινήθηκαν με ταχύτητα προς το Βουκουρέστι, όπου βρίσκονταν ο Βλαδιμηρέσκου των Ρουμάνων κι ο Σάββας των Βουλγάρων. Οι δυο άνδρες αποφάσισαν κοινή άμυνα αλλά δεν είχαν εμπιστοσύνη ο ένας στον άλλον. Τα πράγματα άρχισαν να γίνονται πιο δύσκολα, καθώς οι Τούρκοι πλησίαζαν και πολλοί από τους υπερασπιστές του Βουκουρεστίου έφευγαν στα χωριά τους, να προστατεύσουν τους δικούς τους.

Στις 14 Μαΐου του 1821, η πεδιάδα που απλώνεται μπροστά στο Βουκουρέστι πλημμύρισε από Τούρκους. Ο Βλαδιμηρέσκου αποχώρησε. Στις 16, αποχώρησε κι ο Σάββας, στέλνοντας κάποιον να ειδοποιήσει τον Αλέξανδρο Υψηλάντη. Την ίδια μέρα, τα τουρκικά στρατεύματα έμπαιναν στην πόλη παρελαύνοντας, έχοντας επικεφαλής τον κεχαγιά βελή Χατζή Καρά Αχμέτ. Η πόλη έπεσε δίχως μάχη, όπως δίχως μάχη είχε κερδισθεί από τους Έλληνες, πενήντα μέρες πριν.

Ακολούθησε η καταστροφή στο Δραγατσάνι. Υψηλάντης, Τσακάλωφ και Ολύμπιος αποφάσισαν να χωρίσουν και να προσπαθήσουν να φτάσουν στη Ρούμελη και την Πελοπόννησο, όπου η επανάσταση είχε φουντώσει. Ο Τσακάλωφ τα κατάφερε. Ο Υψηλάντης με όσους του έμειναν, πέρασε στην Αυστρία, όπου τον συνέλαβαν. Έμεινε φυλακισμένος ως τα 1827, οπότε, με ενέργειες του τσάρου, απελευθερώθηκε για να πεθάνει από καρδιά τον επόμενο χρόνο.

Παλιός αρματολός στον Όλυμπο ο Γιωργάκης (γεννήθηκε το 1772) είχε βοηθήσει τους Σέρβους στην επανάστασή τους του 1799, είχε πολεμήσει τους Τούρκους το 1805 στο πλευρό των Ρώσων, ήταν μέλος της Φιλικής Εταιρείας από τους πρώτους και είχε χριστεί από τον Υψηλάντη αρχηγός του στρατού στη Βλαχία, πριν ακόμη ξεσπάσει η επανάσταση. Προχώρησε προς την Πελοπόννησο περνώντας μέσα από τα τουρκοκρατούμενα εδάφη. Είχε μαζί του τον απόστολο της Φιλικής Εταιρείας Ιωάννη Φαρμάκη (γεννήθηκε το 1750) και 450 άνδρες. Μια ολόκληρη αυτοκρατορία τους κυνηγούσε.

Ήταν Σεπτέμβριος του 1821, όταν τους απέκλεισαν στη μονή Σέκου της Μολδαβίας. Η μάχη ήταν άνιση. Οι Τούρκοι τους κάλεσαν να παραδοθούν με αντάλλαγμα τη ζωή τους. Ο Ολύμπιος αρνήθηκε. Αρνήθηκαν κι άλλοι έντεκα. Οι λίγοι υπόλοιποι επιζώντες κι ο Φαρμάκης παραδόθηκαν. Οι Τούρκοι έκαναν επίθεση. Ο Ολύμπιος τους άφησε να πλησιάσουν κοντά κι έβαλε φωτιά στο μπαρούτι. Ανατινάχτηκαν όλοι. Ο Φαρμάκης στάλθηκε στην Κωνσταντινούπολη, όπου, παρά τη συνθήκη, αποκεφαλίστηκε.

(Έθνος, 10.6.1999) (τελευταία επεξεργασία, 15.3.2009)